

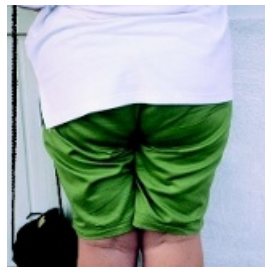
Fetma ökar risken för medfödda missbildningar

Fetma är ett globalt folkhälsoproblem med betydande ekonomiska implikationer. En medfödd missbildning kan orsaka intrauterin fosterdöd och innebära ökad morbiditet och mortalitet hos det nyfödda barnet.

I en välgjord systematisk översikt och metaanalys, publicerad i JAMA, undersöktes huruvida mammans pregravid övervikt (BMI 25–30) eller fetma (BMI >30) ökade risken för medfödda missbildningar hos fostret. 105 vetenskapliga artiklar utgjorde underlag för översikten. Arton artiklar inkluderades till slut i metaanalysen.

Hos kvinnor med pregravid fetma fanns ökad risk för neuralrördefekt. När man tittade på de två stora grupperna av neuralrördefekter visade sig moderns fetma vara associerad med fördubblad risk för spina bifida och med 40 procent högre risk för anencefali hos fostret. Feta kvinnor löpte ökad risk för att fostret skulle ha hjärtmissbildning, gomspalt, läpp-gomspalt, anorektal atresi, hydrocefali och extremitetsreduktionsmissbildningar. Feta kvinnor hade minskad risk för att fostret skulle ha gastroschis, vilket möjligen kan förklaras av att hänsyn inte tagits till mammans ålder i alla inkluderade studier.

Övervikt i tidig graviditet var associerad med en ökad risk på 20 procent för neuralrördefekt hos fostret och en ungefär lika stor riskökning för någon hjärtmissbildning. Övriga medfödda missbildningar som studerades var inte signifikant associerade med moderns övervikt.

Den skenande globala fetmaepidemin leder till att allt fler foster/barn drabbas av strukturella missbildningar.

Foto: Lena Paterson/
NordicPhotos

Orsaken till att fetma i tidig graviditet ökar risken för missbildningar är okänd, men tänkbara förklaringar kan vara latent diabetes typ 2, hyperglykemi och insulinresistens alternativt näringsbrist, exempelvis brist på folsyra. Ytterligare en möjlig förklaring kan vara att det är svårt att upptäcka missbildningar med ultraljud hos feta kvinnor. Detta kan möjligen ha betydelse när det gäller antalet barn födda med neuralrördefekter men påverkar knappast detektionsgraden av hjärtfel.

Den absoluta risken för att barnet utvecklar en missbildning – för varje enskild kvinna med fetma – är mycket låg, men på populationsnivå, i ljuset av den skenande globala fetmaepidemin, kommer fler foster/barn att drabbas av en strukturell missbildning.

Marie Cedergren

med dr, förlossningsöverläkare,
kvinnokliniken, Universitetssjukhuset
i Linköping

Stothard KJ, et al. Maternal overweight and obesity and the risk of congenital anomalies: a systematic review and meta-analysis. JAMA. 2009;301:636-50.

Psoriasis tycks öka risken för hypertoni och diabetes

En amerikansk studie har kopplat förekomst av psoriasis till ökad risk för hypertoni och diabetes hos kvinnor. Rönen presenteras i tidskriften Archives of Dermatology.

Forskare vid Harvarduniversitetet i Boston har gått igenom en omfattande databas med drygt 116 000 kvinnor (Nurses' Health Study) som följdes under perioden 1991–2005. När studien inleddes var kvinnorna mellan 27 och 44 år, och de fick då studien startade och därefter varartannat år fylla i en enkät med hälso- och sjukvårdsrelaterade frågor. Vid studiens start uppgav närmare 2 procent att de någon gång fått psoriasisdiagnos av läkare.

Under den 14 år långa uppföljningen drabbades 20 procent av kvinnorna av hypertoni och 2 procent av diabetes. Det visade sig att båda dessa sjukdomar i större utsträckning drabbade kvinnor som tidigare haft psoriasis. Kvinnor med psoriasisdiagnos löpte 20 procent högre risk för hypertoni och 63 procent högre risk för diabetes än kvinnor utan psoriasis. Resultaten förändrades inte när författarna justerade för ålder, BMI och rökning.

Om behandling av psoriasis kan påverka risken att drabbas av diabetes och hypertoni eller om det finns gemensamma bakomliggande faktorer är oklart, konstaterar författarna och efterfrågar fler studier inom området.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

Arch Dermatol. 2009;145:379-82.

Gen kopplad till atopisk dermatit identifierad

Forskare från Tyskland har identifierat en gen som ökar risken för att bäraren ska drabbas av hudsjukdomen atopisk dermatit. Det visar en studie som presenteras i tidskriften Nature Genetics.

Författarna har utgått från data från drygt 6000 individer. Deltagarna utgjordes av både barn och vuxna: en grupp med känd atopisk dermatit, en grupp friska kontroller och en grupp individer som tillhör familjer där minst två familjemedlemmar har sjukdomen.

Med hjälp av tekniken genome-wide association har hela genomet genomsökts efter varianter av gener som förekommer oftare hos sjukdomsdrabbade.

Resultaten visar sammantaget att flera gener tycks vara inblandade i sjukdomen. Särskilt en gen, belägen på kromosom 11, fångade forskarnas intresse då den förekom betydligt oftare i en viss variant hos individer som var drabbade av atopisk dermatit. Genen kodar för ett protein vid namn EMSY. Den identifierade varianten av genen är vanlig, 13

»... att genen är intressant för utvecklingen av inflammatoriska sjukdomar även i andra organ än huden ...«

procent av alla européer är homozygoter för den. Homozygoter löper 47 procent högre risk att drabbas av sjukdomen än individer som inte har den aktuella formen av genen på någon kromosom. Genom vilken mekanism den

aktuella varianten av EMSY påverkar risken för atopisk dermatit är inte känd, skriver författarna, som efterfrågar mer forskning inom fältet.

Atopisk dermatit utgörs av ett kroniskt inflammatoriskt tillstånd. Intressant i sammanhanget är att den aktuella genen också kopplats till flera cancerformer och tros påverka risken för morbus Crohn, en sjukdom som i likhet med atopisk dermatit utmärks av kronisk inflammation. Detta innebär att genen är intressant för utvecklingen av inflammatoriska sjukdomar även i andra or-

gan än huden och gastrointestinalkanalen. Det är välkänt att en mycket stor grupp av individer som drabbas av atopisk dermatit som barn senare i livet även drabbas av omfattande allergiska besvär av olika slag. Det är likaså välkänt att hereditet spelar en stor roll i utvecklingen av atopisk dermatit. Vilka gener som är inblandade har fram till den aktuella studien inte varit känt i detalj.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Nat Genet. doi:10.1038/ng.347

Viktnedgång bra för miljön

Att viktnedgång vid övervikt är eftersträvansvärt av medicinska orsaker råder det knappast något tvivel kring. Nu finns det emellertid ännu ett skäl till att gå ned i vikt. En studie presenterad i tidskriften *International Journal of Epidemiology* visar nämligen att viktnedgång är bra även för miljön.

Författarna har tittat på globala uppgifter om människors vikt och längd. Man har sedan räknat på vilka energimängder som krävs om överviktsutvecklingen fortsätter att stiga i samma takt som den gjort de senaste åren och jämfört detta med om jordens befolkning i stället skulle banta.

Resultatet visar att bantning i stor skala skulle bespara oss från omfattande utsläpp av växthusgaser. Om 40 procent av jordens befolkning skulle lida av fetma (BMI ≥ 30) skulle energimängden som går åt till livsmedelproduktion öka med 19 procent, jämfört med energin som krävs för livsmedelsproduktion för en normal befolkning där 3,5 procent av befolkningen lider av fetma. Den årliga koldioxidproduktionen skulle öka med 0,4 till 1,0 miljarder ton.

Den ökade produktionen av växthusgaser kommer från dels livsmedelsproduktion, dels ökad bilanvändning. Forskarna har nämligen räknat med att vi kommer att använda våra bilar allt mer om vi blir överviktiga.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Int J Epidemiol. doi:10.1093/ije/dyp172

Bantning antas minska användningen av bilar och därmed också produktionen av växthusgaser.